

VARANÄYTTEIDEN OTTAMINEN, SÄILYTTÄMINEN JA KÄYTTÖ

Yleistä

Lääkäri voi halutessaan pyytää laboratoriota ottamaan ja säilyttämään näytteitä ilman varsinaista tutkimuspyyntöä. Nämä näytteet on nimetty varanäytteiksi. Näytteistä tehdään pyynnöt Lifecare-järjestelmään ja niille tulostuu tarrat, kuten normaaleille tutkimuspyynnöillekin. Näytteet esikäsitellään mahdollisimman nopeasti ja siirretään käsittelyn jälkeen -20 °C säilytykseen 6 kk:n ajaksi.

Näytteet voidaan hyödyntää pyytävän yksikön toimesta tai heidän luvallaan toisessa potilasta hoitavassa yksikössä. Näytteistä pyydetään lisätutkimuksia potilaan tilaa selviteltäessä.

Näytteenotto

Varaseerumi (9118 S-VarSeer): Näytteeksi otetaan 7 ml geeliton seerumiputki. Näytteen annetaan hyytyä 1 tunti. Näyte sentrifugoidaan ja erotellaan. Eroteltu näyte pakastetaan -20 °C.

Varaplasma (9168 P-VarPlas): Näytteeksi otetaan 5 ml litium-hepariiniputki. Näytteen annetaan tasaantua huoneenlämpöiseksi 10 minuuttia. Näyte sentrifugoidaan ja erotellaan. Eroteltu näyte pakastetaan -20 °C.

Varakokoveri (9167 B-VarVer): Näytteeksi otetaan 5 ml EDTA-putki. Näytteen annetaan tasaantua huoneenlämpöön 10 minuuttia. Näyte pakastetaan kokoverenä -20 °C.

Varavirtsa (9169 U-VarVirt): Näytteeksi otetaan 10 ml säilöntäaineeton virtsanäyteputki. Näytteen annetaan tasaantua huoneenlämpöön 10 minuuttia. Näyte pakastetaan -20 °C.

Varalikvori (9183 Li-VarLikv): Näytteeksi otetaan selkäydinnestettä puhtaaseen putkeen (WaR-P-Ste). Näyte toimitetaan laboratorioon. Näyte sentrifugoidaan ja näyte pakastetaan -20 °C. **(Putkea ei saa avata!)**

Näytteiden kirjaus

Näytteet kirjataan Lifecare-järjestelmään vastaamalla "Otettu".

Näytteiden käyttö

Varanäytteen pyytänyt yksikkö voi hyödyntää näytteen tekemällä tutkimuspyynnön Efficaan ja soittamalla laboratorioon, että kyseiset pyynnöt tehdään varanäytteestä.

Toinen potilasta hoitava yksikkö voi hyödyntää varalle otetut näytteet, näytteet pyytäneen yksikön luvalla.

Kun näytteet hyödynnetään, muutetaan Lifecare-järjestelmään vastauskenttään vastaukseksi teksti "Käytetty". Lisäksi huomautuskenttään kirjataan tieto näytteet käyttäneestä yksiköstä.

Näytteiden säilytys ja hävittäminen

Varanäytteitä säilytetään pakastettuna 6 kk näytteenottopäivästä laskettuna. Pakastimessa on kuluvan kuukauden varanäytteitä varten merkitty teline. Kuukauden vaihtuessa edellisen kuukauden varaverite-

Kliinisen kemian ja mikrobiologian
palveluyksikkö

Päiväys 19.11.2024

Versio 1.3

line siirretään pakastimessa olevaan muovilaatikkoon. Samalla laatikosta hävitetään yli 6 kk ikäiset varanäytteet (vanhin kuukausi) normaalin näytteiden hävitysohjeistuksen mukaisesti.

Esikäsittelyn työntekijä huolehtii yli 6 kk vanhojen varaverien hävittämisen.

Vastuhenkilö

Osastonhoitaja

Korvaa ohjeen

Varanäytteiden ottaminen, säilyttäminen ja käyttö 1.2

Muutokset

Versio 1.2 Lisätty näytteiden hävittäminen

Versio 1.3 Poistettu ohjeesta *Varavirtsan mikrobiologinen tutkimus* (poistunut tutkimusvalikoimasta). Täsmennetty näytteiden säilytys- ja hävittämisohjeistusta.
